

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. What is the definition of the terms: "tzaddik" and "chasid"?
2. How did R. Elimelech of Lizhensk view the communal and spiritual role of the "tzaddik"?
3. Who was R. Elimelech's brother? Who was his mentor?
4. Name four of R. Elimelech's disciples.
5. What was R. Elimelech's approach to asceticism?

This and much more will be addressed in the eleventh lecture of this series: "Rabbi Elimelech of Lizhensk and the Spread of Polish Hasidism".

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the tape and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book was designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it as well as a handy reference guide and for quick review.

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series X. Lecture #11

RABBI ELIMELECH OF LIZHENSCK AND THE SPREAD OF POLISH HASIDISM

I. R. Elimelech of Lizhensck and His Profound Influence

A.

ושבח אני את המתים שכבר מתו מן החיים אשר הם חיים עודנה. הפי' בזה להבין גודל מעלות הצדיקים הממשיכים עוצם קדושתם לדור דורות הבאים אחריהם עליהם תופע נהרה מאור הקדושה אשר הורישו לתלמידיהם ותלמידי תלמידיהם לדור"ד כאשר עינינו תחזינה מישרים מגודל מעלות הרב הקדוש מוהר"ר אלימלך זלה"ה אשר זה קרוב שמונים שנה שהלך לעולמו ועד היום תופע אורו הקדוש לדור דור תלמידי תלמידיו כנהר שאינו פוסק לכל מי שבא לטהר זי"ע. ס' תפארת שלמה על התורה מר' שלמה מרדאמסק – ליקוטים קהלת ב:כו

"I praise the dead, who have already passed away, more than the living, who still are alive." (Ecc. 4:2) The explanation is [that the verse was written in order to better] understand the heights reached by those tzaddikim whose awesome holiness continues on for generations and who shone their holy light onto their disciples and their disciples after them for all generations, just as our eyes have witnessed the great heights reached by the holy Rav Elimelech, of blessed memory, whose holy light, after close to eighty years after his passing, continues to shine for generations onto his disciples' disciples, like a river that doesn't stop flowing for those who come to be purified. May his merit protect us. **Sefer Tiferes Shlomo, R. Shlomo of Radomsk, Koheles 2:26**

B.

אחרי הסתלקותו של הה"ק בעל נועם אלימלך בקשו התלמידים לקבל עליהם לרב את אחיו הרבי ר' זושיא ואמר להם כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. וידוע כי התורה היא נצחיות ולכן יש למצוא רמז לכל הדורות ג"כ. העדן הוא הבעש"ט ז"ל ונהר היוצא מעדן הוא תלמידו המגיד הגדול ממעזריטש והוא משקה את הגן הוא אחי הרר"א ז"ל ומשם אן אחי הרר"א זצ"ל"ה יפרד והיה לארבעה ראשים – ארבעה תלמידיו הקדושים: (א) הרה"ק מלובלין (ב) המגיד מקוזניץ (ג) הרבי ר' מענדילי מרימנוב (ד) זקיני הה"ק מאפטא. כך איתא בס' אוהל נפתלי אות שע"ג. ס' היחס מטשרנוביל פ' כ"ג אות ג'

After the passing of the holy author of the "Noam Elimelech", his disciples wanted to accept upon themselves his brother, R. Zusha, to be their Rebbi. He told them, "It is written, 'And a river flowed from Eden to irrigate the garden. From there it separated into four head waters.' (Gen. 2:10) It is known that the Torah is eternal. For that reason we must find hints that are applicable to all generations. [In that sense,] Eden refers to the Baal Shem Tov, z"l. The river which flowed from Eden refers to his disciple, the great Magid of Mezritch. He irrigated the garden, which refers to my brother, R. Elimelech, of

blessed memory. It separated into four head waters refers to his four disciples: 1) The holy Rabbi of Lublin, [R. Yaakov Yitzchak,] 2) the Magid of Koznitz, [R. Yisrael,] 3) R. Mendele of Riminov, 4) the holy Rabbi of Apta, [R. Avraham Yehoshua Heshel]. **Sefer Ohel Naftali, 373, quoted in "HaYachas MiChernoble, Chapter 23:3**

II. R. Elimelech, the Disciple of the Magid

A.

שם אביו הי' אליעזר ליפא והי' עתיר נכסין סמוך לעיר טארנוב בגאליציע ומקובל אצלינו כי בנו הק' הנ"ל העיד עליו שהיה מרא דחושבנא. ס' היחס מטשרנוביל פ' כ"ג אות ב'

[R. Elimelech's] father's name was Eliezer Lippa. He was a man of wealth who lived near the city of Tarnow in Galicia. It is a tradition amongst his family that his son [R. Zushia] bore witness that his father was a mara d'chushbina (a man who constantly took an accounting of his sins and his life). **Sefer Yachas MiChernoble, Chapter 23:2**

B.

התקרבותו [של ר' משולם זוסיא מאניפולין] המעשית לדרך החסידות החלה כאשר נפטר אביו הצדיק והוא עבר להתגורר אצל דודו ר' אלימלך פיילט ממעזריטש, משמשו בקודש של המגיד הגדול הרבי ר' בער זי"ע. ואז דבקה נפשו במגיד ונעשה מחשובי תלמידיו. ועל ידו נתקרב אחיו . . . הרב ר' אלימלך לחסידות. ס' גדולי הדורות ערך ר' משולם זוסיא מאניפולי

[R. Zushia of Annipol] actually attached himself to the Hasidic movement [only] after his saintly father passed away. [At that time,] he moved in with his uncle, R. Elimelech Piyilt of Mezritch, who was the personal attendant of the great Magid, R. Ber, may his merit protect us. It was then that his soul cleaved to the Magid and he became one of his outstanding disciples. Through [R. Zushia] did his brother, Elimelech, become attached to the Hasidic movement. **Sefer Gedolei HaDoros**

III. The Holy Rabbi of Lizhensk

A.

(1) שמעתי מאדמו"ר הרב בוצינא קדישא איש אלוקי מו"ה אלימלך זצוק"ל להבין שאמר שעשה תשובה על חטאת ימי הנעורים וגם על מה שחטה בהיותו בבטן אמו וציער אותה . . . ס' מאור ושמש פרשת מסעי

I heard from the Admor, the Rav, the holy lamp, the G-dly person, R. Elimelech, of blessed memory, who said that he repented for the sins of his youth and also for the sin of having caused his mother pain while she bore him. **Sefer Maor VaShemesh, Parshas Masei**

(2) שעשה תשובה ושרף ידיו על אשר הכה על שדי אמו בהיותו יונק . . . ס' דברי חיים
פרשת כי תבוא

He repented and burned his hands as an atonement for having hit his mother while nursing. **Sefer Divrei Chaim, Parshas Ki Sovo**

(3) שכמה וכמה סיגופים עשה לו האיש הקדוש הזה. . . . כבר היה במדרגה העליונה ועדיין ייסר והכה את עצמו בכל יום בעשבים והעוקצים ושורפים שקורין בלשון אשכנז "ברענסטליך", חוץ משאר סיגופים ותעניתים ומקואות שעשה הרב הקדוש הנ"ל, אשר מי יוכל להגיד ולספר ותקצר היריעה מהכיל לעלות על המכתב גודל הסיגופים שעשה לו. ס' באר משה פרשת מסעי

This holy man, [R. Elimelech,] tormented himself in so many ways. . . . Even after he had reached the highest level, he still afflicted himself and hit himself, everyday, with stinging and burning grasses that are called in Yiddish, "Brentslich". This is besides the other afflictions, fasts, and immersions, which the holy Rabbi did. Who can even begin to relate all of the afflictions he took upon himself. **Sefer B'er Moshe, Parshas Masei**

B.

רבינו הצדיק מורינו אלימלך זכר צדיק לברכה שכל תשוקתו היתה להפרד מעולם הזה החומרי ולעמוד במקור הקדושה מבלי לבוש החומר העב. ס' עבודת ישראל לר' ישראל המגיד מקוזניץ, פרשת חיי שרה

The sole desire of our master, the tzaddik, our guide, R. Elimelech, of blessed memory, was to separate himself from this world of physicality and to stand within the Source of sanctity, without the dense physical garment [of his body]. **Sefer Avodas Yisrael, R. Yisrael, the Magid of Kozhnitz, Parshas Chayei Sarah**

C.

פעם אחת ספר מענין הבטחון ואמר שיש צדיקים שאין מניחים אצלם ממון מיום לחברו כמו שמספרין מכמה צדיקים גדולים שהיו לפנינו כגון הבעל שם טוב ז"ל והצדיק הקדוש מורנו הרב אלימלך ז"ל, וכיוצא בהם שבכל יום ויום היו מפזרים כל הממון שהיה בידם ולא הניחו אצלם שום ממון מיום לחברו. ואמר שצריכין להיות לזה בריה גדול להיות חזק בהבטחון ולעמוד על עמדו. ס' חיי מוהר"ן, חלק עבודת השם אות נ"ו

Once, [R. Nachman] spoke about the subject of bitachon (trust in Hashem) and said that there were great Tzaddikim who preceded us like the Baal Shem Tov, z"l, and the holy Tzaddik, our master, HaRav Elimelech, z"l, and others like them, that would daily distribute all of the money that they had in their possession [to charity] and wouldn't leave over anything for the next day. [R. Nachman] said that one needed to be very strong in one's bitachon (trust in Hashem) to continue to accomplish such a feat. **Sefer Chayei Moharan, Chelek Avodas Hashem, #56**

D.

היות שבן אחותי ירט אלי מדרך רחוקה ה"ה הרב המופלג מו"ה צבי הירש בכרך נ"י מק' טיקטין דטפלי תלוי ביה ויש לו בת גדולה וביתו ריקן ואין לו שום מבוא לפרנסתו ומלאכתו מלאכת הקודש שהיה לומד לתלמידים . . . [והאמין] דברי האומרים לו שביתי פתוחה לרוחה בפזור מעות צדקה להשיא בתולות עניים ועל כן אמר גם הוא אסע גם אנכי לביתו ודודו יגאלנו כאומר שמעות מונח אצלי בקופסא [אולם] באמת לא סיימוהו קמיה שורש תוכן הדברים מאין יבוא פרנסתי ופזרוני שעד הנה הייתי עוסק ברפואות ופעולות לבני אדם בעה"י והיו נותנים לי איש אשר ידבנו לבו ומזה הייתי מפזר ומחלק לעני הנמצא ראשון ומעולם לא לן אצלי מעות וכעת זה כמה שבועות אשר הייתי חולה מאוד ואין באפשרי להיות לי פנאי עוד לקבל בני אדם כמקדם והשעה דחוקה גם לי כעת והשיבותיו ריקם בגלל כן כל מי שידבנו לבו הטהור וליתן לאיש הלזה אשר מעולם לא נסע באלה מסעי ומסוה הבושה על פניו למצוה רבה יחשב לו וצדקתו תעמוד לעד לו ולזרעו עד עולם. מכתב המלצה המיוחס להרבי ר' אלימלך נדפס בסוף ס' מאמר קדישין הובא בס' "הרבי אלימלך מליזענסק ז"ע" ע' קמ"ט

My sister's son, R. Tzvi Hirsch Bachrach, of the city of Tiktin, has undertaken the difficult trip to come to me from a distant land [for help], as he has young children who are dependent upon him as well as an older daughter and his house is barren and he has no means of making a living. He was employed as a teacher of students . . . He believed those who told him that my house is open [for all those in need] and that I distribute charity funds for the purpose of facilitating the marriage of impoverished young women. It was with this in mind that he said to himself that he would also travel to my house, and that I, his uncle would relieve him of his troubles, thinking that I had a chest full of money [to distribute]. Alas, the truth is that they didn't tell him the real source of my livelihood and my generosity: Until now I was involved in healing the sick and other forms of assistance to people, with G-d's help, and they would graciously give me money [as a sign of appreciation]. This is what I distributed to the poor, on a first come first serve basis. I never kept any money overnight. As of now, many weeks have passed since I became disabled, due to a severe sickness, and it is not possible for me to receive people as I did in the past. I am personally now pressed as a result and I [was forced] to turn away [my nephew] empty handed. For all those whose pure heart moves them to graciously give this [poor] man who has never embarked on such a journey in his life and who is terribly embarrassed [to beg like this], such a gift will be considered to be a great mitzvah on their behalf. Their charity will protect them and their descendants forever.
Letter written by R. Elimelech on behalf of his nephew, Sefer HaRebbi MiLizhensk, p. 149

E.

וכן שמעתי מפי אדמו"ר בוצינא קדישא מו"ה אלימלך זצוק"ל כששאל אותו ביחוד הצדיק המפורסם בוצינא קדישא אחיו מו"ה משולם זושא זללה"ה הייתי אז אצלם כששאל אותו בזה הלשון אחי למוד לי זה שאתה הוא פועל נסים ונפלאות ומעשים נוראים שאוכל גם כן לפעול כך. כלל הדברים בקיצור שהשיב לו אדמו"ר שהוא על ידי התחברות הצדיקים ואהבה וחיבה וריעות ביניהם על ידי כן נפעלים ונעשים כל הנסים וכל הפעולות והמעשים נוראים, והודה הצדיק הנ"ל לדבריו ואמר בודאי כי זה עיקר הכל. ס' מאור ושמש פר' בלק

I heard this directly from the mouth of the Admor, the holy lamp, R. Elimelech, of blessed memory, when his brother, the renowned tzaddik, the holy lamp R. Zushia, of blessed memory, asked him privately, while I was standing by, "My brother. You, who make all kinds of miracles and awesome deeds, teach me, so that I too can do them." He replied to him that when tzaddikim join together in love, affection, and friendship, they are able to effect all of the miracles, activities, and awesome deeds. The tzaddik, [R. Zushia,] agreed with him and said that it is certainly the most essential quality. **Sefer Maor VaShemesh, Parshas Balak**

F.

הצדיק המבטל דינין ועל ידי איזה סיבה הוא מבטל. על ידי שבורא עולמות חדשים כדאיתא במדרש הקדוש ברוך הוא קראו ליעקב א-ל אמר לו אתה א-ל בתחתונים ואני א-ל בעליונים כו' אני בורא עולמות ואתה בורא עולמות ע"ש באריכות נמצא כשהצדיק בורא שמים חדשים וארץ חדשה ממילא הדין נמתק כי כזה העולם שנברא עתה מחדש אין שייך בו שום דין שהוא של הצדיק. ס' נועם אלימלך - ליקוטי שושנה

Through what power is the tzaddik able to annul the harsh judgments? By creating new worlds as it is stated in the Midrash, "The Holy One, blessed be He, called Yaakov, E-I. He told him, 'You are the E-I (Divine power) below and I am the E-I above. . . . I create worlds and you create worlds.' . . . Thus, the tzaddik creates a new Heaven and a new earth and thereby ameliorates the judgment, as the newly created world has no impending judgment, as it was newly created by the tzaddik. **Sefer Noam Elimelech - Likutei Shoshanim**

IV. The Humble Tzaddik

A.

שמענו שפ"א הי' רבינו אצל א' מרבני המנגדים ושאל הרב מרבינו על ספר א' שנמצא אצלו שנקרא בשם נועם אלימלך ושמע שמחברו הוא מתלמידי הה"מ נ"י והוא מונח אצלו תחת הספסל. ובקש מרבינו לצייר לו מהות המחבר. והשיב לו רבינו אצייר לפניכם מהות המחבר אם הייתם מניחים אותו בעצמו תחת הספסל הי' שותק ולא הי' אומר לכם דבר. ס' בית רבי א:סג

We heard about the time when our master, [R. Shneur Zalman], was once visiting one of the Rabbonim who were opposed to Hasidus. He asked our master concerning a certain sefer that he possessed by the name of "Noam Elimelech", as he heard that the author was one of the disciples of the Magid. The sefer was lying under a bench and he asked our master to describe the personality of the author. He replied, "Let me describe to you the personality of the author. If you would have actually put him under the bench, [instead of the sefer], he would have remained silent and wouldn't have said anything to you." **Sefer Bais Rebbi, Section 1, page 63**

B.

פתחו לי שערי צדק כו' דהנה עיקר מדת הצדיקים כך היא בכל מה שעובד יותר להבורא ברוך הוא הוא מבין יותר שאינו יכול להגיע אל תכלית העבודה כי אין סוף בדבר וזה הוא עיקר הבנת הצדיק שמבין זה שאינו יכול לבא אל התכלית הגמור והיא היא העבודה וזהו שאמר הכתוב פתחו לי פירוש הצדיק אומר שיפתחו לו השערי העבודה לבא במ לעבוד הבורא לפי שסובר שלא עשה כלום עדיין ולא פעל בעבודתו כלל עדיין ומשיבין לו זה השער לד' פירוש' היא היא עיקר העבודה לידע זה שאינו יכול לגמור בהעבודה כי דבר שאין לו סוף ותכלית והבן. ס' נועם אלימלך – ליקוטי שושנה

"Open for me the gates of righteousness etc." (Psalms 118:19) Behold, the essential trait of tzaddikim is as follows: The more he serves the Creator, may He be blessed, he understands all the more that he is unable to reach the highest level of Divine service, as there is no end. This is the essential understanding of the tzaddik. He understands that he will never reach the complete level of perfection. And that is the service itself. This is what is meant by the above verse: The tzaddik says, "Open up the gates of Divine service in order that I come and serve the Creator," because he feels that he has not accomplished anything as of yet. And they reply to him, "This is the gate of Hashem", i.e. this is the essence of the Divine service to realize that he can't complete the Divine service, for it is something without an end or limit. Understand this. **Sefer Noam Elimelech, Likutei Shoshanim**

C.

וזהו מאמר חז"ל בפסוק קרב אל המזבח והובא ברש"י ז"ל שהיה אהרן בוש אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת ופירש בו אדמו"ר הרב הקדוש רשכבה"ג רבינו אלימלך זצוק"ל לכך נבחרת לפי שאתה בוש שכן הצורך להכניע לפני ד' ואז יוכל לכפר על בני ישראל. ס' מאור ושמש, פרשת שמיני

This is the statement of our Sages, of blessed memory: "Draw near to the altar" (Lev. 9:7) which Rashi, z"l, quotes. Aharon was embarrassed. Moshe asked him, "Why are you embarrassed? You were chosen by Hashem for this." The holy Rav, the Admor, the leader of the Diaspora, R. Elimelech, of blessed memory, explained this to mean that Aharon was chosen because he felt embarrassment, for it is necessary to submit oneself before Hashem. Only then can he effect an atonement for the Jewish people. **Sefer Maor VaShemesh, Parshas Shmini**

V. The Bestower of Blessings

A.

בשרתי צדק בקהל רב הנה שפתי לא אכלא (תהלים מ:י) דהצדיק הוא מרגיל את לשונו ודיבורו לדבר תמיד דברים טובים שהוא אומר לכל אדם שצריך לאיזה הצטרפות מזון או בני או בריאות הגוף הוא מבשר אותו שיהיו לו כך כמו שרוצה ואחר כך בינו לבין עצמו הוא מתפלל להבורא ברוך הוא על הדבר שיקום כן וזהו שאמר דוד המלך עליו השלום בשרתי צדק בקהל רב אמת שאני מבשר טוב לעמך ישראל ואף על פי כן אני מתפלל עליהם גם כן והנה שפתי לא אכלא שאני מתפלל לפניך שכדברי כן יקום ד' אתה ידעת האמת שכך כוונתי בדיבורי שאחר כך אתפלל לפניך. נועם אלימלך, לקוטי שושנים

"I have announced righteousness in the great congregation; behold, I have not refrained my lips, O L-rd, you know it." (Psalms 40:10) The tzaddik habituates his tongue and speech to always speak of good things. When he tells anyone who experiences such needs as food, children, or health, he announces to them that it will turn out just as they desire. Afterwards, in private, he prays to the Creator, blessed be He, that it should be fulfilled. This is what King David, of blessed memory said, "I have announced righteousness in the great congregation". It is true that I have announced good tidings to your people Israel. Despite that, I pray to you for them as well. "Behold, I have not refrained my lips," for I pray before you that you should fulfill my words. "O L-rd, you know" the truth that my original intention was to pray before you. **Sefer Noam Elimelech, Likutei Shoshanim**

B.

למען כבוד שמך הגדול תעשה ויתקיימו נא כל הברכות אשר תמיד על פה כבוד אבי מו"ר הורגלו להיות מברך ישראל ולמסור נפשו עליהם בכל עת ולבטל מהם גזירות רעות בתפילתו הנאמנה במסירות נפשו. בנו של ר' אלימלך בהקדמתו לס' נועם אלימלך

For the sake of Your great name do this and fulfill all of the blessings which were constantly articulated by my glorious father, guide and mentor, [R. Elimelech,]. It was his custom to bless Israel and to continually give his life for them to annul evil decrees through his trustworthy prayers which were uttered with his entire soul. **The son of R. Elimelech, R. Elazar, in his forward to "Noam Elimelech"**

C.

או יאמר, שמרמז על הצדיק העובד ד' שצריך להיות בחי' עקב וענוה ולדעת כי הוא איך ואפס. אמנם לפעמים צריך הצדיק להתחזק ולעמוד על עמדו לעורר רחמי המלכים והשרים יר"ה לבטל גזירות רעות מעל אחינו בני ישראל ולסתום פי המקטרגים וכמ"ש רשב"י בספר הזוהר בר יוחאי בעלמא, וכמו ששמענו בדרך זה ממורנו החסיד הצדיק מורינו אלימלך זצ"ל. ולא שהתנשאו רוחם בזה באמת רק היו מרוממים ומנשאים את עצמם להמתיק הדינים ולעמוד כתריס נגדם. וזהו שאמר הכתוב הגם ששמך יעקב כנ"ל, מכל מקום לא יקרא שמך יעקב כלומר לא לעולם כי אם לפעמים ישראל יהיה שמך ותנשא בדרך כי שרית עם א-להים ואנשים ותוכל: ס' עבודת ישראל לר' ישראל המגיד מקוזניץ, פרשת וישלח

Possibly, this verse, ["Your name is Yaakov; your name should no longer be called Yaakov but rather Yisrael should be your name"], (Gen 35:10) hints to the tzaddik who serves Hashem who needs to be on the level of ekev (heel) and humility and to realize that he is nothing and nonexistent. There are times, however, that the tzaddik needs to strengthen himself and to hold firm and to arouse the compassion of the kings and the noblemen to annul the evil decrees from our brethren, the children of Israel and to silence the accusers, as R. Shimon bar Yochai writes in the Zohar . . . as we have heard this approach from our master, the Hasid, the tzaddik, our guide, R. Elimelech, zt"l. Not that they truly become prideful but rather they lift themselves up in order to soften the judgments and to stand as a shield before them. This is what the Scripture is saying. Even though "your name is Yaakov," [which is related to ekev (heel) and humility,] nonetheless "your name should no longer be called Yaakov", meaning that not always should your name be so, for there are times that "your name should be Yisrael" and you should lift yourselves up in the manner of the verse, "for you have struggled with angels and people and you have been successful." **Sefer Avodas Yisrael, Parshas Vayishlach**

VI. The Loving Rebuker

A.

הרבי ר' אלימלך נשאל פעם אחת על ידי תלמידו רבי משה ליב מסאסוב: "יודע אני ומכיר את מעלת כבוד תורתו כאוהב ישראל שאין למעלה הימנו ועל כן אני תמה מדוע תוכיחו אותם ולא תשקדו ללמד עליהם זכות?" בתשובה סיפר לו הרבי ר' אלימלך משל בחייטו של המלך שתפקידו להתקין לו למלך את בגדו השרד לפי מדתו ובשעת התאמת הבגדים הוא פוקד עליו להרים את ידו להתכופף להזדקף ולהסתובב לפי הצורך כדי להבטיח את התאמתן המלאה של הבגדים לגזרתו של המלך, הדיוט המעיז לפנות בצורה זו למלך מחייב את ראשו אולם החייט מקבל את שכרו על כך. וכך – הסביר לו הרבי ר' אלימלך – ישראל בני מלכים הם אולם מתפקידו של הצדיק לדאוג להם לעשות להם בגד כמדתם לעולם הבא ולהדריך אותם בדרך ישרים ועל כן יש להוכיח אותם ולהורות להם כיצד להתנהג לכבודם ולטובתם, ואין בכך ח"ו שום פגיעה בכבודם. "דברי תורה" לר' חיים אלעזר שפירא ממונקאטש, מהדורה ב' ע' ק"ו הובא בס' "הרבי אלימלך מליזענסק ז"ע" ע' קנ"ו

R. Elimelech was once asked by his disciple, R. Moshe Leib of Sassov, "I know and recognize your special quality of love for your fellow Jew, which is unequalled. That is why I am wondering, why do you rebuke them and don't make the effort of judging them favorably?" In reply, R. Elimelech told him a parable about the tailor of the king whose task was to make the king's royal garments in a way that they would fit him perfectly. At the time of fitting, [the tailor, out of necessity,] orders the king to lift up his arm, to bend, to stand erect, and to turn around, as necessary, in order to insure that the clothes fit perfectly, in accordance with the king's orders. Now, a commoner who would have the nerve to treat the king in such a manner, would be beheaded. The tailor, however, receives payment for this. In a similar vein, R. Elimelech explained, the Jewish people are royalty (lit. the children of kings). It is the task of the tzaddik, however, to worry over them and to make a garment that will fit them in the Coming World and to guide them on the straight path. It is for that reason that one is allowed to rebuke them and to guide them as to how to act in a way that will bring them dignity and benefit. This is not, G-d forbid, any slight in their honor. "**Divrei Torah**", **R. Chaim Elazar Shapiro (Minchas Elazar) of Munkatch**

B.

וגם כך שמעתי מפי אדמו"ר מוה"ר אלימלך זצוק"ל שאמר בשביל הרב ר' בער מראוונא שאמר בשם הבעש"ט שהדורש ברבים נמשל למרא וחצינא שמשליך הזבל מהבית לנקות את הבית ונתלכלך בעצמה כך הוא השליח ציבור הן בעת הדרשה הן בעת עומדו לפני העמוד שמזכך בני אדם שמתעוררים בתשובה על ידו והוא נופל קצת ממדריגתו על ידי זה מחמת שמחשבות של העולם נופלים עליו. ס' מאור ושמש פר' שמיני

This is what I heard directly from the Admor, R. Elimelech, ztvk"l, who quoted R. Ber of Rovna (Mezritch) who quoted the Baal Shem Tov: One who speaks in public can be compared to a shovel which picks up and throws out the garbage from the house, in order to clean it out, but becomes dirty in the process. Similarly, a sheliach tzibbur (a communal leader) at the time of the sermon or discourse, when he is standing by the lectern and is purifying those who are aroused to repent, he lowers himself because of this, as the thoughts of the congregation affect him. **Sefer Maor VaShemesh, Shemini**

VII. In Defense of Tzaddikim

A.

דהנה עינינו רואים כמה בעלי מחלוקת העומדים על הצדיקים ודוברים על הצדיק בגאווה ובוז ומי יודע להבחין אם כוונתם כדי לקנתר ולבזות צדיקי אמת אם כוונתם לשמים כאשר יגידו בפיהם כמה בני אדם שכוונתם לשמים וגם לומדי תורה נמצאים במחלוקת זו באומרם כוונתם לשמים. ס' נועם אלימלך, לקוטי שושנה

Behold, our eyes see the large group of people who agitate against the tzaddikim and speak out against them with arrogance and humiliation. How is one to know if their intention is merely to be argumentative and to humiliate the true tzaddikim or if their intention is actually for the sake of Heaven, as they themselves tell countless people. Even students of Torah are involved in this controversy and they say that their intention is for the sake of Heaven. **Sefer Noam Elimelech, Likutei Shoshanah**

B.

הכתוב מדבר מב' עניני חוטאים דהיינו האחד כפשוטו מגדף עבודה זרה ממש והשני הוא המדבר על הצדיקים ופוער פיו עליהם בחירופיהם וגידופיהם אשר נחשב בעיני הבורא יתברך שמו כאלו מדבר עליו כביכול ברוך הוא ולזה כפל הכתוב הכרת תכרת לרמוז על ב' עניני כרת הנ"ל שהם על עבודה זרה ממש כהמסקנא של הגמרא ועל שהוא מבזה הצדיקים שאין זה אלא מגבה לבו לכן יכרת ממקום למקום ויהיה גולה נע ונד בארץ אז יכנע לבבו הערל ויכיר מעלת הצדיקים העובדים ד' באמת נחזור לענינינו דעיקר הלימוד התורה והמצוה הוא כדי להשיג עבודת השם באמת ביראה ואהבה שלימה בלי שום סיג ופסולת. ס' נועם אלימלך פ' שלח

Scripture [in the verse, (Num. 15:30) "He has reviled Hashem and that soul shall be cut off from among his people"] speaks of two kinds of sinners. One is referring to the person who literally reviles Hashem through idolatry. The other is referring to someone who speaks ill of the tzaddikim and spews curses and execrations from his mouth. This is considered in the eyes of Hashem as if the person had directly spoken out against Hashem himself. That is why Scripture repeats the phrase (Ibid. 31), "He shall be utterly cut off" (hikaress tikaress) in order to hint at two aspects of karess (cutting off). One refers to idolatry, as the Talmud concludes, and the other is referring to one who humiliates the tzaddikim as a result of his arrogance. For such a person, the punishment of karess (cutting off) means that he will be forced to wander from place to place. Only then will his uncircumcised heart become subdued and he will come to recognize the special qualities of the tzaddikim who serve Hashem in all sincerity. Let us now go back to our original theme. The essential way to study Torah and fulfill the mitzvos is to do it in order achieve the level of sincerely serving Hashem through awe and complete love without any impurities. **Sefer Noam Elimelech, Parshas Shelach**

C.

ארון נושא את נושאי י"ל הפירוש כי דרך בני אדם כשהם רואים אדם המתחיל בעבודת הבורא ברוך הוא הם מדברים בו ומתקוטטים עליו ויש לו יסורים גדולים מזה ואף על פי כן הוא אינו משגיח על זה כלל ועובד את הבורא ביתר התאמצות עוד ועל ידי זה הוא עולה בכל פעם למעלה יתירה נמצא הם נושאים אותו ומגביהים אותו למעלה יתירה בעבודתו יתברך שמו ואחר כך כשהוא צדיק גמור אז הוא נושא אותם שמחזירים בתשובה ומשפיע עליהם כל צרכם והפירוש ממילא מובן שהצדיק נקרא ארון כאשר בארנו כבר בכמה מקומות הוא נושא את נושאי רוצה לומר אותם שהיו מנשאים אותו הוא נושא אותם וק"ל: ס' נועם אלימלך, לקוטי שושנה

"The Ark carries those who carry it." (See Sotah 35a) One could explain this verse in the following manner: It is common for people, when they see someone who is becoming initiated in the service of the Creator, to speak out against him and to directly contend with him. The neophyte experiences tremendous suffering as a result. Despite this opposition, he refuses to pay them any attention and begins to serve Hashem with even greater enthusiasm. [This greater enthusiasm, in response to the terrible suffering] he experiences, causes him to rise time and again to even greater heights. In retrospect, it was they, the opposition, who are lifting him up and making him rise to great heights in his service of the Creator. Afterwards, when he becomes a complete tzaddik, he will be able to lift up those who opposed him and convert them into penitents (baalei teshuvah) and bestow upon them, [through Divine intercession,] all of their needs. The explanation of the verse is then obvious. The tzaddik is referred to as an Ark, as we have explained in several places [in this work,] and it is he who carries those who carry him, i.e. they lifted him up, [through their opposition,] and he lifts them up. **Sefer Noam Elimelech, Likutei Shoshanah**

D.

אהובי אחי אילו הייתי רוצה לכתוב הכל מה שאתה רואה אותם הצדיקים אלה קצרה היריעה מהכיל שכך אמר מה שאתה רואה אותם הצדיקים עבודה שלהם בנגלה היא כטיפה מן הים כנגד הפנימיות שלהם. קיצור הדבר שמשמרים את עצמם שלא לצאת חוץ שלא יעמדו במקום הטינופת מחמת גודל מחשבות קדושות שלהם וכתבי האר"י זלה"ה הם אצלם כמפתח ופותחים בהם מעיינות תמיד ברוממות א-ל ובשאר יחודים. וכשלומדים הגמרא הקדושה ממש אש אוכלת אותם מגודל אהבה וקדושה ונפתחים להם מעיינות החכמה הן בנגלה והן בנסתר. . . . וכך אמר אאמ"ו נ"י היחודים אשר הם עושים קודם אכילתם ותשובתם שקודם אכילתם הלוואי שנהיה אנחנו עושים זאת בעת התפלה. "אגרת הקודש" מר' אלעזר בר' אלימלך

My beloved brethren, if I would want to write about all the visible aspects of these tzaddikim, it would be an impossible undertaking. [R. Elimelech, my father,] said that the visible activities of the tzaddikim in their Divine service, is but a drop in the ocean compared to their inner service. In short, the tzaddikim watch themselves from going outside so as not to stand in an unclean place, due to the immense holy thoughts in which they are constantly immersed. The writings of the Arizal are for them a key with which to

open the wellsprings of understanding of the loftiness of Hashem and other Divine meditations (yichudim). When they learn the holy gemara, a fire consumes them on account of their tremendous love and holiness. The wellsprings of wisdom, both in nigleh (exoteric knowledge) and nistar (esoteric knowledge) open up. . . . My father said that the meditations which they do before they eat and the repentance they go through before they eat is something that we wish we could do before we pray. **Igeres HaKodesh, R. Elazar b. R. Elimelech of Lizhensk**

VIII. R. Elimelech and the Hasidic Brotherhood

A.

וחבורתן נאה מאד לשמים ולבריות שיש ביניהם אהבה גדולה כל כך יותר מאהבת אב על בנו ובעל עם אשתו ויש להם אחדות גמור זה עם זה כמעט כיס אחד לכולם ואין חילוק ביניהם לבניהם אל בני חבריהם כמעט שאין ניכר מי אביהם של הבנים מגודל אהבה ואחדות זה עם זה. "אגרת הקודש" מר' זכריה מנדיל, בן אחותו של ר' שמעלקא מניקלשבורג, ומתלמידי הרבי ר' אלימלך

Their brotherhood is very pleasing to Heaven and to humanity, for they have greater love for each other than that of a father for a son or a husband for his wife. They are completely as one and they almost totally share their financial resources. There is no distinction between the way they act towards their own children or the children of their colleagues, for it is almost impossible to tell who is the true father of these children, due to the tremendous love and sense of oneness that they feel for one another. **Igeres HaKodesh, R. Zechariah Mendel, a disciple of R. Elimelech**

B.

וידוע מ"ש בס' מאור ושמש בשם הרב הקדוש מוהר"א בעהמ"ח ס' נועם אלימלך שאמר על איש אחד שהיה בדורו וחשב בדעתו כי טוב לו לשבת השקט בביתו ולשקוד על לימודו והשיב לו הרב הנ"ל הפ' זה (ירמיה כג, כד) אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאום ד'. פי' אם יעלה בדעתו להיות נסתר בביתו ולא להתחבר עם יראי אלקים לבא אל הצדיק אזי ואני לא אראנו נאום ד' וגו'. ס' תפארת שלמה על התורה פ' בחקותי

The statement quoted in the Sefer Maor VaShemesh in the name of the holy Rav, R. Elimelech, author of the Noam Elimelech regarding a particular person in his generation who thought that it would be best for him to sit quietly in his home and to concentrate on his studies, is well known. He told him that the following verse in Jeremiah (23:24) applies to him: "If a man hides himself in secret places [and] I won't see him, so says Hashem." It means that if a person thinks that he can hide himself away in his home and not join others who fear G-d and come to the tzaddik, then I (Hashem) will not see him, so says Hashem. **Sefer Tiferes Shlomo, Parshas Bichukosei**

C.

ונראה דהנה השם יתברך נתן להצדיק מתנה שהצדיק יתן חיות לכל העולמות בכח חלק אלקי ממעל שיש בו. וזהו אתה ד' לבדך כו' ואתה מחיה את כולם דלכאורה הוה ליה לומר ומחיה את כולם שהרי קאי אדלעיל. אך נראה שזה קאי גם כן על הצדיק כלומר הצדיק נקרא ואתה שהוא חלק ממך וזה הוא וי"ו הפעולה ורוצה לומר שהצדיק בכח חלק אלקים מחיה את כל העולמות ועל ידי זה צבא השמים לך משתחווים פירוש כיון שהוא נותן חיות ושפע לעולמות העליונים על ידי זה גם הם משפיעים אליו לעולם הזה השפעות הגשמיות וזהו לך משתחווים הוא לשון הכנעה שהם מכניעים עצמם להשפיע לעולם. וידוע דיוסף היה במדרגת צדיק ונתן חיות ושפע לעולמות העליונים ולכן חלם לו שהשמש והירח ואחד עשר כוכבים רמו לעולמות העליונים משתחווים לו להשפיע אליו לעולם הזה כנ"ל על ידי שהוא נתן להם חיות. ולכן כתיב ויזכור יוסף את החלומות כו' שאחד עשר כוכבים משתחווים לו. דהיינו שזכר שהם צריכין להשפיע אליו שהם רומזים לאחד עשר כוכבים והם משפיעים אליו מעילא לתתא. ולכן אמר מרגלים אתם מלשון רגלים שאתם צריכין להשפיע לרגלים דהיינו העולם הזה נקרא רגלים. ס' נועם אלימלך פרשת מקץ

It seems that Hashem gives a gift to the tzaddik that he give the life force to all of the worlds with the power of the G-dly soul that he possesses. . . . **Sefer Noam Elimelech Parshas Miketz**

D.

בך יברך ישראל כו' כאפרים וכמנשה והטעם למה דוקא על ידי אלו הצדיקים היות שהעולם צריך תמיד לב' מיני צדיקים האחד הוא שיחשוב תמיד בעולמות העליונים וביחודים להוסיף אור תמיד למעלה למעלה ואחד לחשוב בצורכי עולם מה שעולם צריכין פרנסה וברכה וחיים ושאר הצטרכותם. ובב' מיני צדיקים הללו הוא קיום העולם ולזה רצה להמשיך ולפעול זאת על ידם. כי מנשה הבכור היה במדרגותו לעלות תמיד ממדריגה למדריגה ולא לחשוב בעניני העולם הזה כלל. ואפרים היה צעיר ממנו בעבודה שלא היה כל כך הולך כי אם שהיה חושב תמיד המשכת השפעה על ישראל. וזה היה חשוב בעיני ישראל אבינו יותר כי עיקר מגמתו היה למשוך טוב על ישראל. וכוונת יוסף היה היפך שהיה סבר שמנשה חשוב מחמת רוב כוונתו ועלייתו ולזה לקח את אפרים לימין עצמו כי כוונתו היה גם כן בשביל ישראל להמשיך הברכות על ידי ב' הצדיקים הללו. אך שסבר שדי לאפרים כח ימינו במה שהעמידו לימין עצמו בזה יהיה די לפעול הברכות לישראל וכנ"ל ועיקר היה אצלו מנשה לפי שהיה עובד במדרגות גדולות ולכך העמידו לימין אביו. ולא כן היה דעת יעקב אבינו עליו השלום אדרבה להיפך לפי שהיה אפרים הצעיר לכך שכל את ידיו לברכו בימין כי זה היה עיקר פעולת יעקב להטיב אחריו לדורותיו שיהיו מזומנים כל טוב השפעה ורחמים וזה היה מדרגת אפרים. ס' נועם אלימלך פרשת ויחי

"Through you shall Israel bestow their blessings: May Hashem make you like Ephraim and Menashe." (Gen. 48:20) The reason that these tzaddikim in particular were chosen is because the world always needs two types of tzaddikim: One who constantly thinks about the upper worlds and the Divine connections (meditations) to always increase the Divine light to reach higher and higher levels and the other tzaddik who constantly thinks about the needs of this world with regards to one's livelihood, blessings, life, and the other needs. Through these two types of tzaddikim the world is maintained. This is what Yaakov wanted to accomplish through them. Menashe, who was the first born, had the special quality of rising from one spiritual level to the next. He didn't pay any attention to

this world at all. Ephraim, who was inferior to Menashe in regards to Divine service, didn't constantly rise to new heights but rather he would constantly think about bestowing Hashem's bounty on Israel. In the eyes of our Patriarch Israel, this was important, for his primary goal was to bestow good upon Israel. Yosef had in mind just the opposite. He felt that Menashe was superior because of his tremendous meditative concentration and his spiritual heights. That is why he placed Ephraim on his right, for he also had in mind to bestow good upon Israel through these two tzaddikim. [Yosef] only felt that it was sufficient that Ephraim be placed on his own right side and, through that, he would be able to effect blessings upon Israel. But the superior of the two, in his eyes was Menashe, because he served Hashem by reaching great spiritual levels. For that reason, he was placed on the right of his father. Yaakov was of another mind. On the contrary, because Ephraim was the inferior, he consciously moved his hands to bless him using the right hand, for this was the essential activity of Yaakov, to bestow goodness on the future generations so that they would be ready to receive the bounty of Divine compassion. This was the spiritual level of Ephraim. **Sefer Noam Elimelech, Parshas Vayechi**

IX. The Tzaddik in Talmudic Literature

A.

(1) אם ראית דור שהשמים משתכין כנחשת מלהוריד טל ומטר - בשביל לוחשי לחישות שאין בדור. מאי תקנתן ילכו אצל מי שיודע ללחוש, דכתיב (איוב ל"ו) יגיד עליו רעו. ואין יתרון לבעל הלשון, ומי שאפשר לו ללחוש ואינו לוחש מה הנאה יש לו? ואם לחש ולא נענה מאי תקנתיה? ילך אצל חסיד שבדור, וירבה עליו בתפלה, שנאמר (איוב ל"ו) ויצו עליה במפגיע, ואין פגיעה אלא תפילה, שנאמר (ירמיהו ז') ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע בי. תענית ח.

If you see a generation over whom the heavens are rust colored like copper so that neither dew nor rain falls, it is because that generation is wanting in men who pray softly [i.e. Shmoneh Esreh]. What then is their remedy? Let them go to one skilled in the art of praying softly. . . . But if he has prayed softly and was not answered, what is his remedy? Let him go to the most pious man of that generation that he may intercede abundantly for him . . . **Taanis 8a**

(2) חנן הנחבא בר ברתיא דחוני המעגל הוה. כי מצטריך עלמא למיטרא הוו משדרי רבנן ינוקי דבי רב לגביה, ונקטי ליה בשיפולי גלימיה ואמרו ליה: אבא, אבא, הב לן מיטרא. - אמר לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, עשה בשביל אלו שאין מכירין בין אבא דיהיב מיטרא לאבא דלא יהיב מיטרא. תענית כג.

Chanan ha-Nechba was the son of the daughter of Choni the Circle-Drawer. When the world was in need of rain, the Rabbis would send to him school children and they would take hold of the hem of his garment and say to him, "Father, Father, give us rain." Thereupon he would plead with the Holy One, Blessed be He, [thus], "Master of the Universe, do it for the sake of these who are unable to distinguish between the Father who gives rain and the father who does not." **Taanis 23b**

B.

(1) דרש ר' פנחס בר חמא: כל שיש לו חולה בתוך ביתו, ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים, שנא': (משלי ט"ז) חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה. בבא בתרא קט"ז.

R. Pinchas b. Chama gave the following exposition: Whosoever has a sick person in his house should go to a Sage who will invoke [heavenly] mercy for him; as it is said (Proverbs 16:14): The wrath of a king is as messengers of death, but a wise man will pacify it. **Bava Basra 116a**

(2) תנו רבנן: מעשה שחלה בנו של רבן גמליאל, שגר שני תלמידי חכמים אצל רבי חנינא בן דוסא לבקש עליו רחמים. כיון שראה אותם עלה לעלייה ובקש עליו רחמים. בירידתו, אמר להם: לכו - שחלצתו חמה. אמרו לו: וכי נביא אתה? אמר להן: לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי, אלא כך מקבלני: אם שגורה תפלתי בפי - יודע אני שהוא מקובל, ואם לאו - יודע אני שהוא מטורף. ישבו וכתבו וכווננו אותה שעה. וכשבאו אצל רבן גמליאל, אמר להן: העבודה לא חסרתם ולא הותרתם, אלא כך היה מעשה, באותה שעה חלצתו חמה ושאל לנו מים לשתות. ושוב מעשה ברבי חנינא בן דוסא שהלך ללמוד תורה אצל רבי יוחנן בן זכאי, וחלה בנו של רבי יוחנן בן זכאי. אמר לו: חנינא בני, בקש עליו רחמים ויחיה. הניח ראשו בין ברכיו ובקש עליו רחמים - ויחיה. אמר רבי יוחנן בן זכאי: אלמלי הטיח בן זכאי את ראשו בין ברכיו כל היום כולו - לא היו משגיחים עליו. אמרה לו אשתו: וכי חנינא גדול ממך? אמר לה: לאו, אלא - הוא דומה כעבד לפני המלך, ואני דומה כשר לפני המלך. ברכות לד:

Our Rabbis taught: Once the son of R. Gamliel fell ill. He sent two scholars to R. Chanina b. Dosa to ask him to pray for him. When he saw them, he went up to an upper chamber and prayed for him. When he came down he said to them: Go, the fever has left him; They said to him: Are you a prophet? He replied: I am neither a prophet nor the son of a prophet, but I learned this from experience. If my prayer is fluent in my mouth, I know that it is accepted: but if not, I know that he is rejected. They sat down and made a note of the exact moment. When they came to R. Gamliel, he said to them: By the Temple service! You have not been a moment too soon or too late, but so it happened: at that very moment the fever left him and he asked for water to drink. On another occasion it happened that R. Chanina b. Dosa went to study Torah with R. Yochanan ben Zakkai. The son of R. Yochanan ben Zakkai fell ill. He said to him: Chanina my son, pray for him that he may live. He put his head between his knees and prayed for him and he lived. Said R. Yochanan ben Zakkai: If Ben Zakkai had stuck his head between his knees for the whole day, no notice would have been taken of him. Said his wife to him: Is Chanina greater than you are? He replied to her: No; but he is like a servant before the king, and I am like a nobleman before a king. **Berachos 34b**

C.

(1) אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא: לעולם אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך, שהרי שני גדולי הדור ברכום שני הדיוטות ונתקיימה בהן, ואלו הן: דוד ודניאל, דוד - דברכיה ארונה, דכתיב (שמואל ב' כ"ד) ויאמר ארונה אל המלך וגו'. דניאל - דברכיה דריוש, דכתיב (דניאל ו') א-להך די אנת פלח לה בתדירא הוא ישיזבינך. מגילה טו.

R. Elazar in the name of R. Chanina said: Let not the blessing of an ordinary man be lightly esteemed in thine eyes, for two men great in their generation received from ordinary men blessings which were fulfilled in them. They were, David and Daniel. David was blessed by Aravnah, as it is written (II Sam. XXIV, 23), "And Aravnah said unto the king, "The L-rd thy G-d accept thee." Daniel was blessed by Darius, as it is written (Dan. 6:17) "Thy G-d whom thou servest continually, He will deliver thee."

Megilah 15a

(2) אמר ליה לבריה: בני אדם הללו אנשים של צורה הם, זיל גביהון דליברכוך. מועד קטו ט.

Said [R. Shimon bar Yochai] to his son, "These (R. Yonasan b. Asmai and R. Yehudah ben Gairim) are men of importance, go along with them, that they may bless you ."

Mo'ed Katan 9a

(3) כי הוו מיפטרי מהדדי אמר ליה: ליברכן מר. תענית ה:

When they were about to part, [R. Nahman] said [to R. Yitzchak]: Pray Master, bless me. **Taanis 5b**

D.

ואתם הדבקים בד' א-להיכם חיים כולכם היום - וכי אפשר לדבוקי בשכינה? והכתיב: (דברים ד') כי ד' א-להיך אש אוכלה אלא, כל המשיא בתו לתלמיד חכם, והעושה פרקמטיא לתלמידי חכמים, והמהנה תלמידי חכמים מנכסיו, מעלה עליו הכתוב כאילו מדבק בשכינה. כיוצא בדבר אתה אומר: (דברים ל') לאהבה את ד' א-להיך ולדבקה בו - וכי אפשר לאדם לידבק בשכינה? אלא, כל המשיא בתו לתלמיד חכם, והעושה פרקמטיא לתלמידי חכמים, והמהנה תלמידי חכמים מנכסיו, מעלה עליו הכתוב כאילו מדבק בשכינה. כתובות קיא:

"But those of you that did cleave unto the L-rd your G-d are alive every one of you this day" (Deut. 4:4) Now is it possible to "cleave" to the Divine Presence concerning which it is written in Scripture, "For the Lord thy God is a devouring fire?" (Ibid. 24) But [the meaning is this:] Any man who marries his daughter to a scholar, or carries on a trade on behalf of scholars, or benefits scholars from his estate is regarded by Scripture as if he had cleaved to the Divine Presence. Similarly you read in Scripture, "To love the L-rd thy G-d, [to hearken to His voice,] and to cleave unto Him." (Ibid. 30:20) Is it possible for a human being to cleave unto the Divine Presence? But [what was meant is this:] Any man who marries his daughter to a scholar, or carries on a trade for scholars, or benefits scholars from his estate is regarded by Scripture as if he had cleaved to the Divine Presence. **Kesubos 111b**

E.

יהושע בן פרחיה אומר עשה לך רב. אבות א:ו

Yehoshua b. Perachiah used to say: Accept upon yourself a Rav (teacher or mentor). **Avos 1:6**

F.

רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה. זוכה לדברים הרבה. ולא עוד. . . ונהנין ממנו עצה ותושיה בינה וגבורה. שנאמר (משלי ח) לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה. אבות ו:א

R. Meir said: Whoever engages in the study of Torah for its own sake merits many things, furthermore . . . people benefit from his counsel and wisdom, understanding and strength, as is stated in Scripture (Proverbs 8:14), "Mine (the Torah) are counsel and wisdom, I am understanding, mine is strength." . . . **Avos 6:1**

G.

. . . והתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים ואלו הן . . . באמונת חכמים . . . אבות ו:ו

. . . The Torah is acquired by means of forty eight qualities, which are: . . . faith in the Sages. . . **Avos 6:6**

X. Tzetal Katan and R. Elimelech's Legacy

צעטיל קטן מרבי אלימלך מליזענסק: אלה הדברים אשר יעשה אותם האדם וחי בהם:

א. בכל עת ורגע שהוא פנוי מן התורה ובפרט שהוא יושב בטל לבדו בחדר או שוכב על מטתו ואינו יכול לישן יהיה מהרהר במצות עשה זו של ונקדשתי בתוך בני ישראל וידמה בנפשו ויצייר במחשבתו כאלו אש גדול ונורא בוער לפניו עד לב השמים והוא בשביל קדושת הש"י שוכר את טבעו ומפיל א"ע להאש על קידוש הש"י ומחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ונמצא שאינו שוכב ויושב בטל רק מקיים מצות עשה דאורייתא:

ב. בפסוק א' של ק"ש וברכה ראשונה של שמונה עשרה יהרהר כנ"ל ועוד יכוין אם יענו אותו כל או"ה בכל עינוים קשים ויפשטו עורו מבשרו להכחיש ח"ו ביחודו יסבול כל היסורים ולא יודה להם ח"ו ויצייר בדעתו ומחשבתו כאלו עושיין לו כנ"ל ובזה יצא ידי חיוב ק"ש ותפלה כדין:

ג. גם בשעת אכילה וזיווג יכוין כנ"ל וכשיתחיל להרגיש תענוג גשמי יצייר במחשבתו כנ"ל ותיכף ומיד יאמר בפיו ובלבבו שיותר הי' לו תענוג ושמחה בעשיית מ"ע של ונקדשתי באופן הנ"ל מהרגשת תענוג גשמי הזה שהוא מהצרעת משכא דחויא וכך יאמר וראיה לדבר שיותר הי' לו תענוג ושמחה בעשיית מ"ע של ונקדשתי באופן הנ"ל שאפילו היו חוטפין אותו רוצחים באמצע אכילה וזיווג לעשות לו העינוים קשים הייתי משמח א"ע על קידוש הש"י יותר מתענוג גשמי הזה. אך יזהר שיהי' דובר אמת בלבבו ושיהי' אז בשעת מעשה תקוע על לוח לבו בתוכיות ובפנימיות הלב באמת גמור ולא ישטה א"ע להיות כגונב דעת עליונה ח"ו:

ד. בכל הדברים שבעולם הן בתורה הן בתפלה הן במצות מעשיות ירגיל א"ע לומר בזה הלשון הריני עושה זאת לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה לעשות נחת רוח להבורא ית"ש וירגיל א"ע לומר זאת בתוכיות ופנימיות הלב ובהמשך הזמן ירגיש הארה גדולה באמירה זו:

ה. כשיתחיל להתעורר בו מדה רעה ח"ו ממדות רעות שהוא רגיל בהם כגון עקשנות ובושת של גאווה ועצלות ובטלה המביאה לידי שיעמום וכיוצא בהם יאמר תיכף ומיד בזה הלשון ובכל כחו הכנעני החתי האמורי הפריזי החיוי והיבוסי והגרגשי וינצל. וירגיל א"ע לצמצם

ראייתו שלא להסתכל חוץ לד' אמות אפי' בהיותו בביתו ובפרט בבה"כ ובחדר שלומד בדרך הילוכו בחוץ ובהזדמן לפניו אשה אפי' אשתו ובניו הקטנים וכיוצא יצייר לפני עיניו השם אדנ"י:

ו. כשיבא לו ח"ו מחשבה רעה מניאוף יאמר כמה פעמים ונשמרת מכל דבר רע ויהרהר אז בדרשות חז"ל שדרשו עליו שלא יהרהר אדם ביום ויבא לידי קרי בלילה ולא יניח ח"ו לשהות המחשבה רעה במוחו שלא לטמאות שכל העליון ח"ו:

ז. כשיבא ח"ו לידו בהזדמנות כנגדו הסתכלות רעה ח"ו כגון בהמה וחייה או עוף שנוזקקין זה לזה או טפח מגולה באשה במקום ערוה או בצורת אשתו נדה וכיוצא בהן יאמר תיכף ומיד הפסוק ולא תתורו אחרי לבבכם ולא יטמא את שכלו ח"ו:

ח. ירגיל את עצמו שלא יתחיל לדבר לשום אדם זולת לצורך גדול ההכרח לו ואף ההכרח ידבר בדברים קצרים מאוד מנופה ב"ג נפה שלא יהי' בדיבורו שום שקר ח"ו ושום חנופה ושום לשה"ר ורכילות ושום הלבנת פנים ולא שום הראות מעשיו לבני אדם וירגיל א"ע בכלל שאמרו חז"ל למוד לשונך לומר איני יודע. כשמדברין אליו ב"א אשר אין נזהרים מלדבר דברים בטלים ישמיט א"ע מהם בכל כחו ובכל מיני תחבולות וכשלא אפשר לו להשמט מהם בשום אופן עכ"פ יקצר מאוד מאוד בזה שמוכרח להשיב להם:

ט. ירגיל את עצמו תיכף ומיד כשיתעורר משינתו יאמר מודה אני לפניך מלך חי וקים שהחזרת בי נשמתי בחמלה רבה אמונתך. ויאמר אפילו בלשון אשכנז בלב שמח ברוך אל עליון אשר נתן לי מצות ציצית אלה אשר אני מסובב בהן ומצות נטילת ידים שחרית להעביר רוח רעה והקליפה הקשה מעל שתי ידים שלי ויראה שיהי' לבו מלא שמחה באמרו כנ"ל ויקבל עליו הגדר של מיעוט הדיבור בנזכר לעיל סי' ח':

י. יזהר מאוד בהתמדת הלימוד שעורין כסדרן תיכף ומיד אחר קומו משינתו ואחר אמרו תיקון חצות והצעטיל קטן לא יזוז מהספר שלומד בו אפילו שעה אחת בכל פעם שיישב א"ע ללמוד ואחר שיאמר תפלת השב המתחל' אנא השם וכו' ותפלת הת"ת בש"צ המתחל' הנני רוצה ללמוד יראה בכל כחו שלא לעשות שום הפסק אפילו במחשבה אחרת זולת מחשבת הלימוד ומחשבת הצעטיל קטן שהוא לפני עיניו כי המאור שבה יחזירנו למוטב:

יא. ירגיל א"ע להתפלל בכל כחו ובקול המעורר הכוונה להדבק המחשבה לדיבור ופניו אל הכותל בתוך סידור התפלה בבוקר ובערב ולא יסתכל לצדדין מתחלת התפלה עד סופה ובחזרת הש"ץ הש"ע יעיין בסידור לענות אמן בכל כחו על כל ברכה וברכה ובשעת קריאת התורה להטות אזנו על כל דיבור ודיבור מהקורא כקורא את המגילה ולעשות עצמו כאלם בבית הכנסת אפילו קודם התפלה ואחריה עד הליכתו לביתו:

יב. יצייר במחשבתו תמיד ובפרט בשעת קריאת הצ"ק הזה כאלו איש אחד עומד סמוך לו ומעורר אותו בקול רעש גדול לקיים כל הנהגות אלו ואל יפיל שום דבר ארצה אפילו נקודה קטנה וכשירגיל עצמו כך אזי במשך הזמן יבא עליו התעוררות גדול מצד נשמתו רשפי אש שלהבת י"ה:

יג. לספר בכל פעם לפני המורה לו דרך השם ואפי' לפני חבר נאמן כל המחשבות והרהורים רעים אשר הם נגד תוה"ק אשר היצה"ר מעלה אותן על מוחו ולבו הן בשעת תורה ותפלה הן בשכבו על מטתו והן באמצע היום ולא יעלים שום דבר מחמת הבושה ונמצא ע"י סיפור הדברים שמוציא מכח אל הפועל משבר את כח היצה"ר שלא יוכל להתגבר עליו כ"כ בפעם אחרת חוץ עצה הטובה אשר יוכל לקבל מחבירו שהוא דרך השם והוא סגולה נפלאה:

יד. יזהר מאוד ומאוד לחזור לפעמים בכל מעת לעת זה הצעטיל קטן ויפרש כל תיבה ותיבה בלשון אשכנז וזה יהי' לו חוק ולא יעבור מללמוד קודם הזיווג פרק ט"ז בר"ח והנהגות האר"י ז"ל ואם ישאר לו פנאי ילמוד גם פרק י"ז מר"ח הנ"ל וזה יהי' לו חוק ולא יעבור:

טו. קודם נט"י לאכילה יאמר תפלת השב של ר"י ז"ל ואחר אכילת המוציא יאמר בזה הלשון לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתא אין אני אוכל להנאת גופי ח"ו רק שיהי' גופי בריא וחזק לעבודתו ית"ש ואל יעכב שום חטא ועון והרהור רע ותענוג גשמי את היחוד קוב"ה על ידי ניצוצות קדושות של האכילה והשתיה הזה ויכוין כשהוא אוכל דבר מה או שותה דבר מה שהטעם שהוא מרגיש בפיו בשעת לעיסה ובשעת גמיעה היא פנימיות הקדוש' וניצוצו' הקדוש' השורה במאכל או במשק' ההוא וע"י האכילה והטחינה בשינים והאצטומכא נברר הפנימיות מהמאכל שלא יעשה מותר להשפיע לחיצוני' ואז נפשו נהנית מהפנימיות, והפסולת נעשה מותרות ונדחה אל החיצונים ויקבל אז במחשבתו שתיכף ומיד כשירגיש שיצטרך לנקביו לא ישהה את הפסולת בקרבו לטמא ח"ו את מוחו ולשקץ את נפשו להשהות את הצואה והשתן בקרבו אפי' רגע א'. וגם יצייר לפניו בשעת אכילה האותיות מאכ"ל בכתב אשורית ויהרהר שעולה צ"א כמנין הויה בשילוב א-דני:

טז. האדם לא נברא בעולם רק לשבר את הטבע לכן יזרו א"ע לתקן מדותיו בשנת י"ח דוקא כמו שאבאר כגון מי שנולד בטבע של עקשנות ישבר את טבעו מ' יום רצופים לעשות דוקא להיפך ממה שיעלה במחשבתו וכן מי שבטבע עצל ירגיל את עצמו מ' יום רצופים לעשות כל דבר בזריזות הן בהולך לשכוב על מטתו הן לקום בבוקר ממשכבו הן בזריזות לבישת בגדים ונט"י ולנקות את גופו ולילך בזריזות לבהכ"נ תיכף אחר קומו מהספר וכיוצא בהן וכן מי שטבעו ביישן מהחלק של בושה רעה ירגיל את עצמו מ' יום להתפלל דוקא בקול רם וכח תנועת אבריו ולקיים כל עצמותי תאמרנה ולברך על התורה בקול רם עד שיעזרהו מן השמים להסיר הבושה הרעה ממנו וכן מי שאמרי פיו אינם עולים יפה ומסודר מחמת הרגל טבעו וכלי הדיבור שלו ירגיל את עצמו מ' יום להטות אזנו להדיבורים היוצאים מאליו הן במילי דעלמא והן במילי דשמיא הן בשעת הלימוד כי הרגל של כל דבר נעשה שלטון וכן מי שטבעו אינו מתמיד בלימודו ירגיל את עצמו גם כן מ' יום וילמוד יותר מהרגל שלו ויסתכל בכל פעם קודם הלימוד בצעטיל קטן שלי ומשם ואילך מן השמים יעזרוהו להיות מוסיף והולך בשבירת מדות הרעות עד תומם:

יז. בכל עת שהוא פנוי מהתורה ומהתפלה ילמוד את עצמו בעל פה דברים הצריכים לו כגון תיקון רחל ותיקון לאה ותפלה השב וברכת לבנה ובריך שמיא ועל הכל ומודים דרבנן ויהרהר במצות עשה של ונקדשתי וכו' ככתוב לעיל.